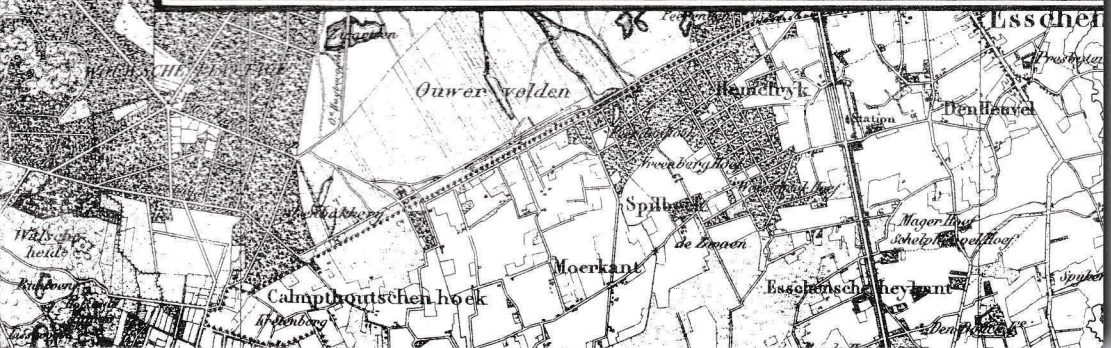

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

4-'96

Dorpsuitbreiding in 1934

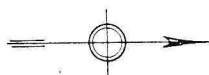
De Wouwse Markt zou er heel anders uitgezien hebben als de Wouwse raad in 1934 akkoord was gegaan met plannen die het college had voor het tweede deel van de Nieuwstraat. Ter hoogte van het pand van Piet Meeusen zou dan nu een straat hebben gelegen die doorliep naar de Schoolstraat, met ter hoogte van de oprit van Nieuwstraat 13 een aftakking naar die nieuwe verbindingsweg.

In de februarivergadering van 1934 kwam in de Wouwse raad een brief van de weduwe M.A.E. van Dongen aan de orde. Daarin was sprake van de verbreding van de Nieuwstraat en het dempen van de vijver. Die vijver, waarvan op dit moment nog een klein deel aanwezig is op de hoek van de Schoolstraat en de Nieuwstraat liep in 1934 nog bijna tot de plaats waar nu het huis met nummer negen staat.

Als we wat dieper in de materie duiken, blijkt dat mej. M. van Dongen eigenlijk de voorloper was van de huidige projectontwikkelaar. Zij bezat in de Nieuwstraat niet alleen de vijver, maar ook het weiland waarin deze vijver lag en enkele aangrenzende percelen. Door een architect uit Bergen op Zoom had ze een uitbreidingsplan laten maken voor de dorpskom, compleet met nieuwe straten en een verkaveling van de grond waarop 28 woningen gebouwd zouden kunnen worden. Twee van die kavels had ze voor zichzelf gereserveerd, terwijl de rest verkocht kon worden.

Marie van Dongen probeerde met de gemeente tot overeenstemming te komen om het plan te realiseren. De gemeente zou grond krijgen om de Nieuwstraat twee meter breder te maken. Als tegenprestatie moest de gemeente dan de vijver dempen, die op haar grond lag. De grond onder de ingetekende wegen zou ze ook gratis aan de gemeente afstaan, maar dan moest de gemeente de wegen op kosten van de gemeentekas verharderen.

VERKAVELINGSPLAN GRONDEN AAN DE NIEUWSTRAAT TE WOUW. SCHAAL 1:500.

MARKTPLEIN

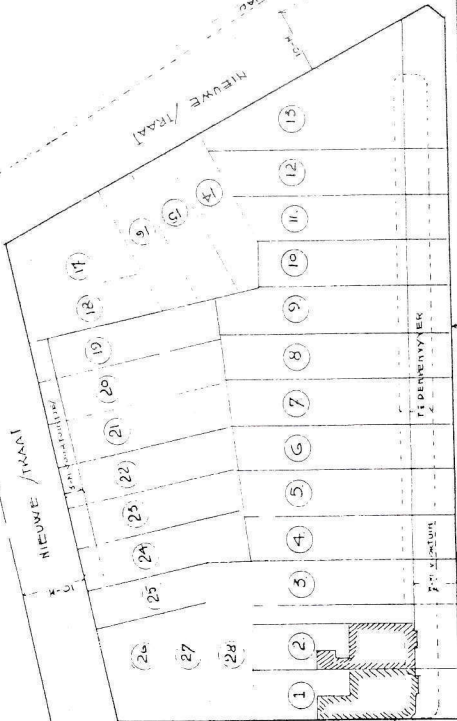
NIEUWE STRAAT

NIEUWE STRAAT

NIEUWE STRAAT

NIEUWE STRAAT

STADPAAS

LEVENSTUUR NIEUWE GRONDEN

NIEUWSTRAAT.

BEREKENINGEN JAN. 1934
ARCHITECT
B. H. H. H.

Het plan voor het uitbreidingsplannetje op de hoek van de Schoolstraat en de Nieuwstraat. Op deze tekening is ook de doorbraak naar de Markt aangegeven. (Archief gem. Wouw A405)

In de vergadering van de raad van februari 1934 stelde de voorzitter de zaak aan de orde. Burgemeester P. Goosen is van mening dat de Nieuwstraat verhard moet worden met klinkers of dat op de strook grond langs de straat een trottoir aangelegd moet worden. De rest van de nieuwe wegen kunnen in zijn ogen met kolensintels worden verhard.

Plan

Laten we eerst even het plan zelf bekijken. Op nevenstaande tekening is het verkavelingsplan aangegeven. De Nieuwstraat bestond in die tijd al en ook het Marktpllein. Waar nu de Schoolstraat ligt, liep in die tijd een smal zandpad langs een beukenhaag. Dat zandpad is ook op de tekening aangegeven. De Schoolstraat is later aangelegd op ongeveer de plaats waar de Bergse architect de nieuwe straat intekende. Toen was de Tweede wereldoorlog echter al achter de rug. Vanaf deze nieuwe straat was een verbinding met de Markt gemaakt. Die straat kwam uit op de plaats waar de woning Piet Meeusen staat. Dat was op zich niet zo vreemd, want mej. Van Dongen was eigenaresse van dit huis, dus dat kon gemakkelijk afgebroken worden als ze halverwege de Nieuwstraat een nieuw huis kon bouwen.

Om nog wat extra woningen te kunnen plaatsen werd een verbinding gemaakt tussen de Nieuwstraat en de verbindingsweg tussen Markt en Schoolstraat.

Discussie

In de raad van februari 1934 worden alle voor- en nadelen voor de gemeente Wouw overwogen. De burgemeester opende het agendapunt met aan te geven waar het in het kort om ging. Bij het dempen van de vijver gaf hij aan dat dit ook voor de gemeente wel voordelen op kon leveren en dat het dichtmaken snel gebeurd zou zijn als er vrachtauto's werden gebruikt.

Uit de discussie blijkt dat de gemeente het project eigenlijk aan wil laten merken als werkverschaffingsobject. Volgens raadslid Raats kan dat echter niet, omdat er maar een man of vier aan het project kan werken. Ook de mensen in de Doeldreef worden bij het verhaal betrokken, want

raadslid Dekkers vraagt of de gemeente met de bewoners van de straat geen problemen zal krijgen. De voorzitter is van mening dat daar geen problemen te verwachten zijn, omdat alle grond eigendom is van mejufrouw Van Dongen.

Terwijl Raadslid Raats opmerkt dat het plan weinig voordeel oplevert voor de gemeente, geeft burgemeester Goosen aan dat het voordeel is dat er bouwgrond beschikbaar komt in de kom en die is op dat moment zeldzaam en bijna niet te krijgen. Raats wil daar wel aan tegemoet komen en wil de rooilijnen alvast maar vaststellen, zodat er al gebouwd kan worden als dat nodig is.

Zand

Daarna spitst de discussie zich toe op het zand. Raadslid Van Gremberghe meent dat in Huijbergen al zand is aangekocht, terwijl het raadslid Van der Meer liever grond wat dichterbij aan wil kopen, zodat de kosten van het vervoer minder zullen zijn. Als Raats dan wil weten hoeveel kubieke meter zand er wel nodig is om de fikse vijver te dempen, moet de burgemeester het antwoord schuldig blijven.

Raadslid Elst zit 'ook op de centen, want hij wil graag weten wat het zand gaat kosten. Dat blijkt een prikje te zijn, want volgens de voorzitter kan voor 75 gulden zoveel zand worden gehaald als de gemeente nodig heeft. Raadslid Van der Meer zegt dan:

"...dat de aankoop niet groot is, maar wel het vervoer en ik vind het niet verantwoord in dezen tijd. Bovendien ben ik van mening, dat het voordeel alleen aan den kant van Mej. v. Dongen is, omdat het bouwterrein klaar wordt opgeleverd, terwijl men anders voor een poel staat."

De voorzitter is het daar niet mee eens. Hij wijst op het feit dat de Nieuwstraat nu gratis twee meter breder wordt. Als de gemeente dat voordeel voldoende vindt, mogen de raadsleden niet gaan kijken of ook de tegenpartij voordeel aan het plannetje heeft.

4

Van der Meer probeert dan om de discussie uit het slop te halen en oppert dat de gemeente beter een vergoeding kan betalen voor de grond langs de Nieuwstraat en dat de rest van de werkzaamheden door mejuffrouw Van Dongen zelf betaald moeten worden.

Bouwgrond

De burgemeester is echter met zijn inwoners begaan, want nogmaals geeft hij aan dat er in de kom geen bouwgrond is en dat de bewoners nu 'buiten' moeten gaan wonen. Van der Meer tilt daar niet zo zwaar aan, want hij is van mening dat de Wouwenaren daar toch weinig gebruik van zullen maken, omdat dit enkel mogelijkheden biedt voor de beter gesitueerden. Maar zelfs voor de mensen met wat meer geld blijken er geen bouwmogelijkheden te zijn binnen het dorp.

Dat er in die tijd toch anders gedacht werd over de taken van een gemeente, blijkt dan uit een opmerking van raadslid Raats.

"Raadslid Raats voert hiertegen aan, dat dit nu toch ook bouwgrond is en meent, dat de gemeente die niet klaar moet maken",

zo noteert de gemeentesecretaris in zijn verslag. Wijze woorden komen er dan van het raadslid De Backer:

"...heeft de indruk, dat mej. van Dongen heeft overwogen, hoe kan ik het best mijn bouwgrond verkopen en hij neemt haar dit niet kwalijk. Spreker weet niet, wat de kosten zullen zijn en zou het verzoek willen aanhouden, totdat een begroting van kosten is gemaakt, dan kan worden gezien, wat het voordeligst is.

Wanneer het geheele werk maar weinig duurder zou uitkomen, dan is spreker daarvoor, omdat hij het van groot belang acht voor de gemeente; ook wel voor mej. v. Dongen, maar daar heeft de gemeente z.i. niet naar te zien."

De voorzitter rond de discussies af met de opmerking dat er begrotingen gemaakt zullen worden en dat in de volgende vergadering de zaak opnieuw aan de orde wordt gesteld.

Nieuwe ideeën

Ruim een maand later komt de zaak opnieuw aan de orde. Mej. Van Dongen heeft de gemeente een brief gestuurd waarin ze aangeeft dat ze in elk geval bereid is om ter verbreding van de Nieuwstraat grond af te staan. Die gaat twee gulden per vierkante meter kosten en de gemeente moet dan een afrastering maken met een hoogte van 1,80 meter. Daarnaast moet een stuk weg aangelegd worden over een lengte van twintig meter en de grond voor de weg naar de Doelen (op de plaats van de Schoolstraat) wordt gratis ter beschikking gesteld.

In dit nieuwe plan is de doorbraak naar de Markt vervallen en dat spijt vooral het raadslid Dekkers. Die is van mening dat dat een doorbraak naar de Markt een fraaier aanzicht zou geven.

Burgemeester P. Goosen vertelt de raad dat voor het dempen van de vijver zo'n 2500 kubieke meter zand nodig is en dat het dempen 2.000 gulden gaat kosten.

Daar schrikt de raad blijkbaar even van, want raadslid Raats haast zich op te merken dat hij het er allemaal wel mee eens zou zijn, als de tijd het vereiste, maar nu vindt hij het overbodig. Hij is bovendien de mening toegedaan als straks de grond onteigend zou moeten worden, het allemaal een stuk goedkoper kan.

Raadslid Van Gremberghe gaat in de tegenaanval. Hij heeft vernomen dat voor 1100 gulden de vijver dichtgemaakt kan worden. De voorzitter dient hem van repliek, want hij wijst er op dat in het bedrag ook nog een 650 gulden zit voor de aankoop van klinkers om het nieuwe weggedeelte in de Nieuwstraat te bestraten.

Raadslid De Backer komt met het voorstel om mejuffrouw Van Dongen zelf het plan klaar te laten maken, dan kan de gemeente het zonodig later nog kopen. Als hij ondersteuning krijgt van raadslid Luijkx, gaat De Backer nog een stapje verder:

"Ik vermoed dat er dames of heeren zijn geweest, die grond wenschten te koopen en toen heeft mej. v.Dongen dat plannetje gemaakt. Zij wil er op die manier van profiteren. Ik wil het nu omkeeren, door haar de zaak in orde te laten maken, dan kan de gemeente naderhand nog zien, desnoods door de onteigeningswet toe te passen."

De raadsvoorzitter sluit dan de discussie met het resumé dat de raad niet op het aanbod in wenst te gaan.

Bouw

Hoewel de plannen niet doorgingen, bouwde mejuffrouw Van Dongen wel een woning aan de Nieuwstraat. Daartoe werd een stukje van de vijver gedempt. Die woning, Nieuwstraat 13, werd een keurige villa die er anno 1996 nog steeds staat. Op de tekening van januari 1934 was op de plaats waar nu de villa staat een dubbele woning ingetekend. Mogelijk wilde mejuffrouw Van Dongen daar toen al zelf bouwen.

Het dempen van de vijver gebeurde pas jaren later, toen de bejaardenflatjes aan de Nieuwstraat werden gebouwd. Een deel van de vijver bleef toen behouden.

Toen voor enkele jaren de bejaardenflats weer werden afgebroken en het complex Venpoorten verrees, bleef opnieuw de vijver gespaard.

Die vijver is nog een overblijfsel van de verdedigingswerken van het dorp uit 1747 toen het beleg van de stad Bergen op Zoom plaatsvond. De vijver liep in die tijd parallel aan de Nieuwstraat, zoals op de tekening met een stippellijn is aangegeven. Maar er was ook een vertakking die parallel aan het zandpad liep en ongeveer lag op de plaats waar nu de Schoolstraat ligt.

Wouw, 31 december 1996

René Hermans

Bij het samenstellen van het artikel werd gebruik gemaakt van dossier A 405 uit het Wouwse gemeentearchief en A. 357 de notulen van de Wouwse raad uit 1934.

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.